

поведение, а так же об отсутствии у студентов саморефлексии по этому вопросу (нет понимания взаимосвязи лени с волевыми проявлениями личности).

Михайло Гавриш
канд. філол. наук, доцент, м. Київ

Компетентнісний підхід в освітньому процесі з іноземних мов

Компетентнісний підхід – це, на наш погляд, прогресивна концепція розвитку сучасної, в тому числі і вищої, освіти, яка відповідає вимогам до працівників у нинішньому глобальному світі і передбачає *усвідомлення* викладачем майбутніх професійних потреб студента та *орієнтацію* усіх навчальних дій на формування відповідних навичок і здібностей - *компетенцій*. Іншими словами, поряд з засвоєнням фахових знань (предметно-спеціальна компетенція), студент повинен навчитися практично діяти, тобто оволодіти цілим комплексом способів (вмінь) *практичного розв'язання* професійних (та й загальножиттєвих) проблем (загальні / універсальні компетенції), в чому сьогоднішні роботодавці вбачають найвагомішу конкурентну перевагу («найголовніший козир») фахівців.

Можливість вивчення студентам нефілологічних спеціальностей іноземних мов (як обов'язкових чи вибіркових дисциплін) – це безпосередня реакція на згадані вище виклики ринку праці та пряма реалізація компетентнісного підходу, адже формування *іноземномовної комунікативної професійно орієнтованої міжкультурної компетенції* студентів, в чому полягає триєдина (головна) мета освітнього процесу з іноземних мов у нелінгвістичних ВНЗ, передбачає формування індивідууму, здатного здійснювати професійну діяльність в міжнародному середовищі.

Передумовою досягнення зазначеної цілі є систематичне впровадження в навчальний процес активних технік оволодіння іноземними мовами, які, в свою чергу, сприяють поглибленню цілої низки загальних компетенцій, які формуються при викладанні інших – насамперед фахових – дисциплін.

Типовим прикладом активізації мовленнєвих навичок є *робота в малих групах* з представленням її результатів у *рольових (ділових) іграх*. Паралельний позитивний ефект такої навчальної співпраці студентів проявляється у розвитку їх здатностей взаємодіяти в команді, пристосовуватись до нових ситуацій, породжувати нові ідеї та/чи турбуватись про якість.

Іншу форму активного іноземномовного навчання утворює *дискусія*, яка, поряд з тренуванням лексико-граматичних одиниць для висловлення згоди, заперечення чи нової

ідеї, спонукає до аналізу і синтезу інформації, критики або самокритики, прийняття – на основі встановлених аргументів – певного рішення чи формує вміння переконувати, управляти емоціями і вирішувати конфліктні ситуації.

На особливу увагу заслуговують *презентації* з викладенням їх змісту перед аудиторією. Ця робота, що розвиває ораторське мистецтво, передбачає володіння відповідними комп'ютерними програмами, вміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел (дослідницькі навички або навички управління інформацією) та здібності планування. Аналогічні та інші універсальні компетенції формуються й поглиблюються також при розробці *інтелект-карт*, *анотуванні* або *реферуванні* текстів, виконанні *проектних завдань* тощо.

Таким чином, складові освітнього процесу з іноземних мов, зорієнтовані на комунікативні навички і здібності, мають одночасно суттєвий потенціал щодо формування багатьох інших загальних компетенцій, що необхідно усвідомлювати та цілеспрямовано й систематично використовувати на практичних заняттях. Саме такий підхід сприяє вишколу мобільних, незалежно й критично мислячих, ініціативних і креативних а, отже, конкурентоспроможних фахівців, здатних навчатися та успішно працювати в міжкультурних колективах.

Ольга Герасимова
к. пед. н., м. Київ

Автономність як невід'ємна складова самоосвітньої компетентності викладача вищого навчального закладу

Відповідно до зазначених в сучасних українських нормативних документах основних принципів державної політики у сфері освіти пріоритетами вищої професійної освіти є автономія освітніх організацій і академічні права і свободи педагогічних працівників та студентів. Досягнення необхідного рівня самостійності вищих освітніх закладів у вирішенні питань, віднесених до їх компетенції вимагає відповідної підготовки тих, хто буде реалізовувати процеси, що забезпечують виконання університетами нових функцій. Не випадково все частіше сучасні дослідники відзначають зв'язок рівня академічної свободи та ефективності діяльності суб'єктів освітнього процесу з рівнем їх автономності (І.В. Абанкіна, С.А.Іванов, Н.Ф. Коряковцева, О.А. Носачева, Т.Ю. Тамбовкіна, О.А. Цивкунова, Д.А. Ходяков, N. Aoki, P. Benson, D. Little, R.C Smith та ін.).

При цьому автономність розглядається як важлива характеристика компетентного фахівця, готового до здійснення безперервної самоосвіти і володіє здатністю до відносно незалежних від зовнішніх установок і самостійних дій, критичної рефлексії, прийняття